

דרישה וחקירה בעידי גיטין וקידושין

וכן גט דמכשרינן אפילו אין בו זמן מהאי תקנתא הוא דלא בעינן דרישה וחקירה כיון דשכיחי טובא כהודאות והלואות ויש כח ביד חכמים לעשות משום דכל דמקדש אדעתא דרבנן קא מקדש ובהאי גט אפקעינהו רבנן לקדושי מיניה, וכן למקדש בשטר מהאי טעמא כדאיתא בהדיא פ' ד' אחין (יבמות דף לא ע"ב).

אלא שבתומים (סימן ל"ד ס"ק ט') מקשה על דעת הנימוקי יוסף, הסובר שגט בלא זמן מועיל מדין אפקעינהו, דא"כ מה יסוד החשש שמא יחפה על בת אחותו לדעת רבי יוחנן בגט בלא זמן, והרי הפקיעו את הקידושין ואין זה חיפוי אלא עיקר הדין. ועוד, הרי רש"י שם הסביר שתקנת זמן שמא יחפה, פירושה שיתן לה גט עכשיו ויאמר שנתן לה קודם, ואם משום אפקעינהו למה לו לשקר, יאמר שנתן עכשיו והקידושין בטלים למפרע.

שאלה זו ניתן ליישב על פי דברי החזון איש (אה"ע סימן י"ט ס"ק ג') שחוקר אם חכמים הפקיעו את הקידושין בגט שאין בו זמן, אף כשהגט ניתן והוא עדות אמת, או רק על צד שהעדים משקרים, כלומר שעדות הגט אינה נכונה. וכתב דמסתברא דצריך לעקירת קידושין אף באמיתת הגירושין. אבל אם נאמר שאפקעינהו קיים רק במקרה שבו העדים משקרים, הרי מתורצות קושיות התומים על הנימוקי יוסף, משום שבמקום שהעדות על הגט אמת ואומר שניתן עכשיו, אף שאין בו זמן, לא אפקעינהו, לכן תיקנו זמן משום שמא יחפה על בת אחותו בשקר.

א

במשנה בגיטין פרק המגרש (דף פו ע"א) שנינו "שלשה גיטין פסולין ואם נשאת הוולד כשר" ואחד מהם הוא גט שיש עליו עדים ואין בו זמן. בגמרא גיטין (דף יז ע"א) נחלקו רבי יוחנן וריש לקיש מפני מה תקנו זמן בגיטין, רבי יוחנן אמר משום שמא יחפה על בת אחותו, וריש לקיש אמר משום פירות.

והקושיה מפורסמת: איך יתכן שזמן הוא רק תקנה דרבנן, הרי מן התורה צריך זמן בגט משום שיש צורך בדרישה וחקירה, כפי ששנינו במשנה בסנהדרין פרק רביעי (דף לב ע"א): "אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה וחקירה שנאמר משפט אחד יהיה לכם", והזמן הוא מן החקירות (ע' רמב"ם הלכות עדות פרק א' הלכה ד). במשנה בר"פ היו בודקין (סנהדרין דף מ ע"א) מבואר שלגבי חקירות אם העד אומר איני יודע עדותו בטילה, ובודאי אם לא חקרו כלל, ומן התורה הרי גם בעדות שבשטר צריך דרישה וחקירה כמבואר בסנהדרין (דף לב ע"א). ואם כן, בשלמא לגבי דיני ממונות חכמים ביטלו דרישה וחקירה כדי שלא לנעול דלת בפני לוויין, אבל לגבי גיטין - לא רק שלא שייכת נעילת דלת בגיטין, הרי הגט צריך להועיל מן התורה כדי להתיר אשת איש לעלמא ואיך יועיל גט בלא זמן?

מטעם זה דעת הנימוקי יוסף בריש פרק אחד דיני ממונות (דף י ע"ב באלפס), שאכן גט ללא זמן מועיל משום דאפקעינהו רבנן לקידושין מיניה, וז"ל:

אין צריכין דרישה וחקירה שלא תנעול דלת בפני לוי'ן ובמאי קמיפלגי מר סבר כיון דאיכא כתובה למשקל כדיני ממונות דמי ומר סבר כיון דקא שרינן אשת איש לעלמא כדיני נפשות דמי.

להלכה אין בודקין עידי אשה בדרישה וחקירה, וכ"כ התוספות (ד"ה אין בודקין) בשם רבנו חננאל. וכתב הרמב"ן שם: "וה"ה לעידי גירושין ולכל דיני גיטין וקדושין שאינן צריכין דרישה וחקירה וישנן בבית דין הדיוטות משום האי טעמא גופיה כדי שלא תנעול דלת", וכיו"ב כתב הרשב"א.¹ מכל מקום סוגיה זו עוסקת בעדות בעל פה ולא בכתב, ומוכח שגם בעדות בעל פה אין צורך בדרישה וחקירה והסבר הגר"ח לא יועיל לזה.

דברי הנימוקי יוסף גם הם קשים מגמרא זו ביבמות, מלבד מה שלא הוזכר בראשונים טעם זה של אפקעינהו. ועוד צ"ע, שהרי הרמב"ן בסוף יבמות הקשה, מדוע משום דאיכא כתובה למישקל יהיה כדיני ממונות, והרי יש בזה גם דיני נפשות "וכי מקילין על דיני נפשות משום דיני ממונות"? ותירץ שכיון שבית דין מאמינים להם לגבי ממונות אי אפשר שלא להאמין אף על נישואין שלה משום דבעינן לכשתנשאי לאחר תטלי מה שכתוב ליכי עיי"ש.

אולם ביבמות בפרק החולץ (דף מו ע"ב), בנוגע לסברא שבית דין שאינם סמוכים מועילים לגירות משום שעבדינן שליחותיהו מידי דהוי אגיטין דמעשינן, כתב הרמב"ן: "ולא דאיך דשליחותא דהדיוטות משום תקנתא דרבנן וגבי

בחידישי הגר"ח הלוי על הרמב"ם (הלכות עדות פרק ג' הלכה ד) הקשה כפי ששאלנו בתחילת הדברים על הגמרא בגיטין ששאלת מפני מה תקנו זמן בגיטין, והרי הצורך בזמן הוא מדין תורה ולא מתקנה, ומדוע נחלקו רבי יוחנן וריש לקיש שהרי מן התורה צריך זמן משום דרישה וחקירה, וע"ש שהקשה על הנימוקי יוסף גם מהא שלא תקנו זמן בשטר קידושין וכן בשטר שחרור לא בעינן זמן. ואי אפשר לתרץ שאלות אלו בדרכו של הנימוקי יוסף ומשום אפקעינהו, ועיי"ש.

הגר"ח חידש בדעת הרמב"ם שהכלל "עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד" פירושו שזו גזירת הכתוב בשטרות קנין, שאין צריך בהם דיני קבלת עדות והגדת עדות, ורק על שטר ראיה כתב הרמב"ם שהוא מדברי סופרים כיון שהוא מפי כתבם. לכן בגט אין שאלת מפי כתבם כיון שיש לו דין שטר שמופקע מדיני קבלת והגדת עדות, ולא צריך דרישה וחקירה בגט.

דבריו אמנם מסבירים את ענין עדות שבשטר ואת ענין הזמן בגט, אך עדיין לא עונים על הסוגיה בסוף יבמות (דף קכב ע"ב) בענין דרישה וחקירה בעדות על אשה שמת בעלה:

תנאי היא דתניא אין בודקין עדי נשים בדרישה וחקירה דברי ר"ע רבי טרפון אומר בודקין וקמיפלגי בדר' חנינא דאמר רבי חנינא דבר תורה אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה וחקירה שנאמר (ויקרא כ"ד) משפט אחד יהיה לכם ומה טעם אמרו דיני ממונות

1. ובשו"ע סימן מ"ב סעיף ד כתב הרמ"א שעדידי קידושין אין צריכים דרישה וחקירה, ועיין בית

1. ובשו"ע סימן מ"ב סעיף ד כתב הרמ"א שעדידי קידושין אין צריכים דרישה וחקירה, ועיין בית

קדושין וגיטין כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש, אבל גבי גר היכי מנסבינן ליה בת ישראל". הרי שהרמב"ן הזכיר אפקעינהו לגבי גיטין, ובסוגיה בסוף יבמות לא כתב אפקעינהו.

וראה בתשובת הרשב"א (חלק ג' סימן קי"א) שהביא את מחלוקת הראשונים אם בגיטין וקידושין צריך דרישה וחקירה:

וכולהו סוגיות דגמרא, ודאי משמע דלא בעינן דרישה וחקירה בעידי קדושין וגיטין; ולפי' ישנן בב"ד הדיוטות, וכדאמרינן בפרק המגרש: אביי אשכחיה לרב יוסף דהוה מעשה אגיטי; אמר ליה והא אנן הדיוטות אנן; אמר ליה אנן שליחותיהו קא עבדינן, מידי דהוה אהודאות והלואות. וכן כתבו כל רבותי מורי ה"ר יונה, גם מורנו הרמב"ן ז"ל. ותדע לך, דהא תנן: שלשה גיטין פסולין, ואם נשאת הולד כשר; וחד מינייהו אין בו זמן... אלמא, גיטין וקידושין ליתנהו בדרישה וחקירה, דאף הם כלכשתנשאי לאחר תטלי מה שכתוב ליכי דיני ממונות, דבדידהו נמי איכא משום נעילת דלת. ותדע לך, מדמכשריה בכותב בו שנה שבוע. ועוד, שכבר אמרו דתקנו זמן בגיטין משום פירות, או משום בת אחותו.

הרי שהרשב"א אינו מבדיל בין עדות בשטר ועדות בעל פה. ומכאן גם נדחה תירוצו של קצות החושן (סימן ל' ס"ק ב') לתרץ את השיטות הסוברות שצריך דרישה וחקירה בעידי גיטין וקידושין מהא דשואלת הגמרא מפני מה תקנו זמן בגיטין. וז"ל הקצות:

ונראה לפי מה שכתב הר"ן בחידושיו פרק היו בודקין (סנהדרין מ, א) דהיכא דבאו עדים לפני ב"ד והעידו היום לוח פלוני מנה מפלוני תו לא צריך למיבדק באיזה שבוע ובאיזו שנה

ובאיזו חודש כיון שאומרים היום וע"ש, וא"כ כיון דקי"ל (גיטין ג, א) עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד וכאילו העידו אז בפני ב"ד בשעה זו גירש פלוני את אשתו, וא"כ הרי נחקרה כל החקירות כיון דאמרו בשעה זו.

וגם תירוץ זה, כמו שכתב בחידושי הגר"ח, נכון רק לגבי גט, אבל לא לגבי כל עדות של גיטין וקידושין. ואם צריך דרישה וחקירה, הרי בלא חקירה זו עדות שאי אתה יכול להזימה, ובכל עדות צריך שיתקיים התנאי שתהיה עדות שאתה יכול להזימה.

ואם כן צריך עיון איך מועילה עדות בגיטין וקידושין מן התורה, אם בכל עדויות צריך שתהיה דרישה וחקירה.

ב

והנה, בשו"ת חמדת שלמה (אה"ע סימן נ"ב) דן בעד שהעיד על אדם שקידש בטבעת שאולה, ואחר זמן נתקבלה העדות לפני האשה והעד שינה מעדותו, האם העד יכול להיות חוזר ומגיד כיון שלא היתה דרישה וחקירה. ודן החמדת שלמה האם לאחר שחכמים הכשירו עדות בלא דרישה וחקירה, האם העדות מועילה מדרבנן או מן התורה. והביא בשם הגאון מליסא שאמר בפשיטות דלא הוי עדות רק מדרבנן, כיון דמדאורייתא בעי דו"ח, ובלא דו"ח לא הוי עדות מדאורייתא. אולם בעל חמדת שלמה כתב וז"ל: ולענ"ד אינו ברור בעיני די"ל דודאי לפי דין תורה דאין מקבלין עדות בלא דו"ח דודאי כן ראוי להיות דו"ח כדי לעמוד על עיקר אמיתת הדבר, וכל זמן שלא נחקרה עדותם יכולים לומר מבודים היינו, וע"כ עדיין לא הוי עדות

נמצא שצריך להסביר איך לדעת רבי עקיבא לא בעינן דרישה וחקירה בעידי נשים. וכתב החמדת שלמה שעדות זו היא מן התורה משום שאחר תקנת חז"ל לקבל עדות בלא דרישה וחקירה, עד המעיד שקר אף בלי דרישה וחקירה עובר בלא תענה, וע"כ שפיר הוי עדות מן התורה.

ג

אלא שעדיין קשה, הרי בלא דרישה וחקירה זו עדות שאי אתה יכול להזימה, והחקירות אינן רק משום חובת בית הדין לברר, אלא שעל ידי החקירות יש נאמנות לעדים משום שחוששים מהזמה, וזה הרי חסר לאחר שבית דין ביטלו דרישה וחקירה. לכן כתב בחמדת שלמה שיש מכאן ראיה לנוודע ביהודה (אה"ע מהדו"ק סימן ע"ב) שבעדי נשים, כיון שאין ועשיתם לו כאשר זמם, לא צריך עדות שאתה יכול להזימה, ואין קשר בין חובת החקירות ובין הצורך בעדות שאתה יכול להזימה, וראה את ראייתו להלן.

לפי האמור, סברא זו בנויה על כך שהחקירות אינן מגוף העדות, אלא שלכאורה ברמב"ם בהלכות עדות (פרק א' הלכה ה) משמע שהחקירות הן חלק מן העדות עצמה:

החקירות והדרישות הן הדברים שהן עיקר העדות ובהן יתחייב או יפטר, והן כוונת המעשה שעשה וכיוון הזמן וכיוון המקום שבהן יזומו העדים או לא יזומו, שאין אנו יכולים להזים העדים עד שיכוונו הזמן והמקום.

אך אפשר ליישב על פי מה שכתב בחידושי הר"ן בסנהדרין. במשנה (דף מ ע"א) שנינו שלרבי יוסי שואלים את העדים: "מכירים אתם אותו התרתם בו". וכתב הר"ן:

כלל ואין דנין על פיהם ויכולים להיות חוזרים ומגידיים. אבל עכשיו דתקנו חכמים לקבל העדות בלא דו"ח ולסמוך על דבריהם, נראה פשוט אם העידו שקר עברו על לא תענה ונפסלו לעדות, ע"כ י"ל דהוי עכשיו אפי' עדות דאורייתא ושוב אינו יכול להיות חוזר ומגיד מדאורייתא.

ניתן להסביר את דברי החמדת שלמה, שספקו הוא האם החקירות הן חלק מגוף העדות ועל כן בלא חקירה העדות חסרה ותועיל רק מדרבנן, או שאפשר לומר דהחקירה אינה מגוף העדות אלא שיש חיוב על בית דין לחקור ולדרוש כדי לעמוד על אמיתת הדבר וכל זמן שלא נחקרו העדות לא הסתיימה ויכולים לחזור בהם ולומר מבודים היינו וחוזרים ומגידיים. אבל כשחכמים ביטלו את החקירות, שהרי חכמים יכולים לבטל בשב ואל תעשה את המצווה המוטלת על בית הדין, עדותם נסתיימה בשעה שבית הדין קיבל את עדותם. ופשוט שאם העידו שקר עוברים על לא תענה בעדות זו שלא נחקרה, ולכן גם לאחר שחכמים ביטלו את הצורך בדרישה וחקירה עדותם תועיל מן התורה.

על פי סברא זו מסביר בחמדת שלמה את הגמרא הנ"ל בסוף יבמות האומרת שטעם מ"ד דלא בעינן דרישה וחקירה בעידי נשים הוא משום שכיון דאיכא כתובה למישקל כדיני ממונות דמי. וכתב הרמב"ן שם שמחלוקת רבי עקיבא ורבי טרפון היא קודם שהוחזקו להיות משיאין על פי עד אחד ולכן לר"ט עדות אשה כדיני נפשות דמי. ומוכח שעדות אשה קודם שהקילו לקבל עד אחד, היא מן התורה אף לר' עקיבא שסובר שלא צריך דרישה וחקירה, שאם לא כן איך מתירים אשה בעדות זו.

השתא בחקירות אמר אחד איני יודע עדותן בטילה דהויא לה עדות שאי אתה יכול להזימה בדיקות אמר אחד מהן איני יודע עדותן קיימת עדות שאתה יכול להזימה הוא. **והנה**, הנודע ביהודה הנ"ל חידש על פי גמרא זו שעדותן בטילה רק משום עדות שאי אתה יכול להזימה, אבל לולא זה היו החקירות כמו בדיקות שאם אומר איני יודע עדותן קיימת. וז"ל הנוב"י:

נמצא אף דהבדיקות הם דאורייתא הוא רק לענין זה שצריך הדיין לבודקם פן ימצא בדבריהם שקרים שיכחישו זא"ז אבל אם לא הכחישו זא"ז רק אמרו א"י אז לא קפיד קרא וכן בחקירות אי מטעם הכתוב ודרשת וחקרת לחוד, היה ראוי להיות כמו בבדיקות שצריך הדיין לחוקרם פן ימצא בדבריהם שקרים ואז היה עדותן בטילה, אבל אם אמרו א"י היה ראוי להיות כמו בבדיקות עדותן קיימת לולא טעם אחר שיש בחקירות דבעיני עדות שאתה יכול להזימה שזה טעם אחר לביטול עדותן באיני יודע ולא מטעם הכתוב ודרשת וחקרת דוק בדברי כי המה נכונים למעיין.

והביא הנודע ביהודה את דברי התוספות בריש מכות (דף ב ע"א ד"ה מעידין) בתירוץ השני, שעדות על בן גרושה וכן חלוצה לא צריכה להיות עדות שאתה יכול להזימה כיון שכאשר זמם לא נכתב לגבי עדות כזו. והסיק הנוב"י שגם בעדות אשה אין צורך בעדות שאתה יכול להזימה, כיון שאפילו אם יוזמו הרי לא יקיימו

מכירין אתם אותו התריתם אותו העובד ע"א את מה עבד וכו'. דעת הר"ז הלוי ז"ל דמכירין אתם אותו התריתם בו הוי עיקר העדות ואם אמר א' מהם איני יודע עדותן בטילה... אבל ה"ר דוד ז"ל הקשה עליו דאי מכירים אתם אותו התריתם אותו ואמרו אין אנו יודעים עדותן בטילה א"כ נפישו להו חקירות ואנן שבע תנן, ולי אינה קושיא דז' חקירות דמנינן מלבד גופה של עדות מנינן והני הוו מגופה של עדות דאלו לא ידעו אם ישראל אם כותי ולא ידעו אם התרו בו פשיטא דלאו כלום הוא. **ומוכח** בר"ן שגוף העדות והחקירות הם שני דברים וכמו שכתבנו בדעת החמדת שלמה. ולכן אפשר לומר שהרמב"ם ס"ל כמ"ש הר"ן דהחקירות אינן מגוף העדות, אלא דמאחר ולמעשה אם אמר איני יודע בחקירות עדותם בטלה לכן אומר הרמב"ם שהן מעיקר העדות.²

לכן אפשר להבין את החמדת שלמה, שלפי מה שאמרנו סברתו בנויה על כך שהחקירות אינן מגוף העדות, ולאחר שביטלו את החקירות, שוב נוצר מצב שהעד עובר על לא תענה אם העיד שקר, ואינו חוזר ומגיד ועדותו היא מן התורה.

סברא זו שהחקירות אינן מגוף העדות, תלויה בהבנת הגמרא בסנהדרין (דף מא ע"ב) ששואלת מה בין חקירות לבין בדיקות:

מכדי אידי ואידי דאורייתא היא מאי שנא חקירות ומאי שנא בדיקות אמרי ליה הכי

² ולכאורה כן משמע מדברי הרמב"ם בסהמ"צ עשה קעט: "והמצוה הקע"ט היא שצונו לחקור עדות העדים ולדרוש אותה היטב ואחר כך נשפוט הדין ונחייב האמת ושנפליג בזה בתכלית יכלתנו כדי שלא נשפוט הדין בתחלת דיבור במהירות ונמית הזכאי. והוא אמרו יתעלה (ראה יג) ודרשת וחקרת ושאלת היטב והנה אמת נכון הדבר".

וע' יד דוד לגאון ר"ד פרידמן פסקי הלכות על הלכות אישות פרק ד' ס"ק קמ"ד, והובא בפסה"ד הרבניים כרך ד' בפסק הדין עמ' 33 שהוכיח מכאן שאין הדרישה והחקירה מגדר העדות אלא חובת בית הדין.

בהם כיובא דכאשר זמם אטו בשביל זה משתנה בהם פירושו של הפסוק כיון דכבר ידעינן דהפסוק לעכב נאמר הרי ממילא בכל הדברים דמרבינן בהו דו"ח... ואינו יודע, פסול".

לפי בית הלוי נצטרך לומר שצריכים דרישה וחקירה בעידי גיטין וקידושין, אבל בעידי נשים לאחר שהוחזקו להיות משיאין אפילו בעד אחד ועד מפי עד משום שהקילו בעגונה, באמת אין צריך דרישה וחקירה.

ועיין מאירי סוף יבמות בשם התוספות שעדי גיטין וקידושין לא צריכים דרישה וחקירה, ומטעם נוסף:

ואף בתוספות כתבו דשום עדות שבקדושין וגיטין אין צריכין דרישה וחקירה עד ששאלו בה למאן דאמר שאין כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה האיך אמרו שאין צריכין דרישה וחקירה הואיל ואף בדיני ממונות לא הפקיעה אלא משום נעילת דלת ותרצו שמאחר "שיש לעדותם פנים אין זו עקירה" ואף על פי שהתירוץ ודאי דחוק הוא מכל מקום כתבנוהו להודיע שהם כתבוהו כן.

צריך עיון מה פירושו: "מאחר שיש לעדות זו פנים אין זו עקירה". ונראה שכוונתם לומר על פי מה שאמרנו בדעת החמדת שלמה, שבחקירות אם אמרו איני יודע דעדותם בטלה אין הכוונה שנחשב כאילו לא העידו אלא הפירוש שהתורה דורשת רמת בירור גבוהה יותר

בהם כאשר זמם, וגם בעדות זנות, הדיין צריך לחקור ולבדוק, אבל אם אמרו איני יודע עדותם קיימת, שהרי אין צורך בעדות שאתה יכול להזימה כיון שאין דין כאשר זמם בעדות זו.³

ולפי גישה זו, שמעיקר הדין העדות אינה בטלה אם אמרו איני יודע בחקירות, עולה בבירור שהחקירות אינן מגוף העדות אלא מצווה המוטלת על בית הדין, וכשאומר איני יודע העדות בטלה משום שזו עדות שאי אתה יכול להזימה. אולם בבית הלוי (חלק ג' סימן ו') הוכיח שלא כדעת הנודע ביהודה מדברי הריב"ש שכתב שגם בקידושין העדות בלא דרישה וחקירה היא רק מדרבנן, אף שאין הזמה בעדות קידושין.⁴ ועוד הביא בית הלוי את התוספות בסנהדרין (דף ח ע"ב ד"ה והביא) שכתבו "דאי אתו עדים ואמרו אשת פלוני זנתה בעי דרישה וחקירה לאוסרה על בעלה וסברא הוא דלא גרע מגזלות וחבלות", ומכאן הוכיח בית הלוי שאם הצורך בדו"ח בעדות לאוסרה על בעלה נלמד מגזלות וחבלות, ודאי אם אומרים איני יודע עדותן בטילה שהרי בחבלות אם יאמרו איני יודע עדותם בטילה. וכתב בית הלוי, שהטעם שצריך חקירות אינו משום שתהיה עדות שאפשר להזימה אלא זו מצווה מן התורה "וחקרת ודרשת". ומה שהגמרא אומרת שחקירות שאני משום עדות שאי אתה יכול להזימה, האריך להסביר וכתב: "הוא רק מגלה ביאורו של הפסוק ודרשת וחקרת דלעכב נאמר. וא"כ גם בהני דברים דלא שייך

3 וחקירה ממש כדיני נפשות, אלא שצריך הדיין לחקור בו כל מה שאפשר, ואכתי לא תהיה העדות בטילה אם אמר באחת מן החקירות איני יודע, והביאו הרמ"א בחו"מ סימן ט"ו סעיף ג. אבל בשו"ת ר"ב אשכנזי כתב דרוב הראשונים סוברים שבדין מרומה צריך דרישה וחקירה כמו בדיני נפשות ממש.

3 אלא שלכאורה יש הבדל בין דברי החמדת שלמה והנודע ביהודה. לנוכח צריך חקירה אלא שגם אם אומר איני יודע לא נפסל, אבל החמדת שלמה אומר שעדותן עדות מן התורה גם בלי חקירות כלל.

4 ודעת הריב"ש בסימן רס"ו שגם בדיני ממונות בהודאות והלואות בדין מרומה אין צריך דרישה

זינתה צריכים דרישה וחקירה אם לא בדבר שנראה שיש בו רמאות", והביא דין זה בשם יש אומרים, בגלל שיטת רבנו פנחס שהביא הריטב"א, ועין בית הלוי שם.

לסיכום: ברמב"ן בסוף יבמות שהבאנו לעיל משמע שעדות נשים וכן גיטין וקידושין בלא דרישה וחקירה היא מדרבנן. וכן דעת הנימוקי יוסף שעדות בגט ללא זמן היא תקנה דרבנן ומשום אפקעינהו. לדעת רבנו פנחס שהביא הריטב"א מעיקר הדין דרישה וחקירה לא נאמרה בגיטין וקידושין.

נחלקו הגאון מליסא בעל הנתיבות וחמדת שלמה, אם לאחר שחכמים קיבלו את העדות ללא דרישה וחקירה, האם העדות הופכת להיות מן התורה כיון שאין יכולים לחזור בהם ויש לא תענה בעדות שקר זו. שאלה זו תלויה בשאלת מהות החקירות, האם הן חלק מן העדות או שהן חובה על בית דין לבירור הדבר, ולכן אם תקנו שלא יחקרו תישאר העדות מן התורה.

מאשר סתם עדות בלי דרישה וחקירה. אך גם בלא דרישה וחקירה, מן התורה יש בעצם עדותם משום בירור כמו חזקה או רוב, וע"כ אין זו עקירה.

שיטה נוספת בסוגיה היא שיטת רבנו פנחס שהביא הריטב"א בסוף יבמות: ומורי הרב הר"ם תירץ בשם אחיו ה"ר פנחס ז"ל דלכ"ע בענין שריותא דאשה ובענין גיטין וקדושין לא בעי דרישה וחקירה מן התורה מדין עצמן, דלא ילפינן דבר דבר מממון אלא לענין דבעינן שני עדים בדבר שבערוה דגביה הוא דכתיב דבר, על פי שנים עדים יקום דבר, ובכל ממון בעי דרישה וחקירה מדאורייתא כדר' חנינא.

לפי שיטה זו מעיקר הדין אין צריך דרישה וחקירה בכלל בגיטין וקידושין, וההיקש דבר דבר מממון הוא רק לגבי שני עדים ולא לגבי דרישה וחקירה. ונראה שלכן, אף שהביא הבית יוסף (אה"ע סימן י"א) בשם תשובת הרא"ש שכ"ע מודים שלאסור אשה לבעלה צריך דרישה וחקירה, בכל זאת בשולחן ערוך (סימן י"א סעיף ד) כתב המחבר "י"א שאם באו עדים שאשת איש